

[Morten Lange.]

hvervsmæssige spørgsmål, så i lovens § 2, stk. 1, mangler der foran „geografiske“ et „andre“.

Indenrigsministeren (H. C. Toft): Efter den velvillige modtagelse, som lovforslaget har fået, har jeg ikke mange bemærkninger at gøre. Jeg har faktisk kun én ting at sige, som jeg synes det er nødvendigt at sige i anledning af, at hr. A. Chr. Andersen talte om større eller mindre ønsker i forbindelse med ændringer i inddelingen. Jeg vil gerne udtrykkelig understrege, at lovforslaget kun går på mindre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om frigørelsesafgift m.v. af fast ejendom.

(Lovforslaget (nr. 118) findes i tillæg A. sp. 2071, fremsættelsen i tidenden sp. 2651).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Grünbaum: Finansministerens lovforslag forekommer os helt rimeligt, og vi har egentlig ikke noget ønske om, at der skal være udvalgsbehandling om det, men finansministeren har jo udtrykt ønske om udvalgsbehandling for at få lejlighed til at fremkomme med yderligere forslag til ændringer under udvalgsarbejdet, og det skal vi ikke modsætte os, selv om vi ikke mener, det er en fremgangsmåde, der ellers kan anbefales.

Juul-Madsen: Det konservative folkeparti kan tiltræde finansministerens forslag

til ændring af den nye lov om frigørelsesafgift.

Lovforslaget tilsigter at hindre omgåelse af loven i forbindelse med landzonejords inddragelse i byzone eller sommerhusområde.

I forbindelse med fremsættelsen af lovforslaget gør finansministeren opmærksom på, at der er opstået overgangsproblemer i forbindelse med den opdeling af landet i by- og landzoner samt i sommerhusområder, som skete ved by- og landzonelovens ikrafttræden den 1. januar i år. Fra udviklingsområderne i den valgkreds, hvor jeg er opstillet, har jeg mødt disse problemer i stort omfang, og jeg er taknemlig for, at finansministeren har taget initiativ til, at disse problemer kan blive belyst og forhandlet i det udvalg, der nu skal nedsættes.

Jeg tror, det er meget værdifuldt, at disse spørgsmål kan blive behandlet og undersøgt, og jeg håber, man kan nå frem til en løsning.

Det konservative folkeparti tilsiger sin velvillige behandling i udvalget.

Niels Andersen: Nærværende forslag til ændring i loven om frigørelsesafgift gør det klart, hvor vanskeligt det kan være at forme en lov, således at den virker og administreres efter lovgivernes hensigt. Selvfølgelig har det aldrig været folketingets mening, at man skal kunne unddrage sig frigørelsesafgiften ved at rydde et område og lade området ligge brak, forinden det indlemmes under byzone. Spørgsmålet er, om man med denne ændring er kommet helt til bunds i problemet. Hvad med naturområdet, der har ligget som naturområde og ingen sinde været dyrket? Skal et sådant område ikke pålægges frigørelsesafgift, når det inddrages under byzone?

I sin fremsættelse nævner finansministeren også et forhold, som trænger til en nærmere undersøgelse. Det drejer sig om et landbrugsområde, som før den 1. januar 1970 har været disponeret af planlægningsmyndighederne til f.eks. bymæssig bebyggelse under anvendelse af en anden formel fremgangsmåde. I sådanne tilfælde kan det virke urimeligt, at det i henhold til loven om by- og landzoner skal betragtes som landzone. Det er under alle omstændigheder

[Niels Andersen.]

nødvendigt at drøfte sådanne problemer nøjere igennem.

Sådanne forhold og andre tilsvarende kan der være grund til at få undersøgt nærmere, og vi er derfor tilfreds med, at finansministeren giver os lejlighed til at dykke ned i problemerne omkring frigørelsesafgiften en gang til, og vi er indstillet på et grundigt udvalgsarbejde.

Niels Helveg Petersen: Med den ændring, der her er foreslået, stoppes et hul i loven, og det kan jeg på mit partis vegne give tilslutning. Jeg kan forstå på de forrige talere, at der bliver anledning til også at se på andre problemer.

Gert Petersen: Jeg synes, det er tilfredsstillende, at man kommer med dette forslag. Det er rigtigt, som det er blevet sagt heroppe, at det er vanskeligt at forme en lov, der beskæftiger sig med så komplicerede forhold, sådan at den fuldt ud tilgodeser de hensigter, som lovgiverne egentlig havde. Allerede under udvalgsarbejdet, som sluttede i enighed, da vi gennemgik selve forslaget til lov om frigørelsesafgift, lykkedes det at få stoppet nogle huller. Nu har man fra finansministerens side taget initiativ til at stoppe yderligere et hul. Det kan vi kun være tilfreds med.

Hvad det bebudede ændringsforslag angår, er jeg enig med hr. Grünbaum i, at denne fremgangsmåde er noget utraditionel, men hvis man kan opfatte udvalget som et udvalg, som dels ser på dette lovforslag, dels prøver på at se nærmere på andre problemer, som måtte dukke op i forbindelse med den praktiske anvendelse af frigørelsesafgiften, eventuelt andre huller, så tror jeg egentlig at denne utraditionelle idé er ganske god.

Sigsgaard: Ved førstebehandlingen og behandlingen i det hele taget af lov om frigørelsesafgift m.v. erkendtes det jo fra alle sider, at de værdier, der skabes, når jorden på grund af byudviklingen stiger i værdi, er samfundsskabte værdier. Det erkendte alle under behandlingen dengang, men flertallet ville kun delvis inddrage dem.

De ændringer, der nu foreligger til be-

handling, stopper et hul i loven, og det er udmærket, heri er jeg enig med de ordførere, der hidtil har haft ordet. Men finansministerens bebudelse af et ændringsforslag, som altså skal fremkomme under udvalgsbehandlingen, som følge af nogle særlige overgangsproblemer, synes jeg ikke lyder helt betryggende, og jeg vil gerne lige sige et par ord om det forhold, da jeg ikke får lejlighed til det i udvalget.

Når ændringsforslaget ikke foreligger allerede, skyldes det måske ganske stærke uoverensstemmelser mellem regeringspartierne om indholdet, sådan som det antydes i en artikel i tidsskriftet NB nr. 1 for i år om grus i maskinen, som man kalder det. Man kan få en fornemmelse af, at det, sagen drejer sig om, ikke så meget er den stramning, der her er formuleret lovændring til, som den lempelse, der er bebudet. Nu er det selvfølgelig umuligt at tage stilling til lempelsen, når forslaget ikke kendes, men det må vel være rimeligt, at man spørger om — uden at forvente svar i dag selvfølgelig — hvor mange tilfælde af uretfærdig forskelsbehandling, som man kalder det, der er konstateret, og hvad det egentlig drejer sig om i penge. Det udvalg, der ifølge NB har set på spørgsmålet, må jo have eller burde i hvert fald have et indtryk af problemets omfang, og det må være oplysninger, som folketinget har et rimeligt krav på at få. Jeg håber ikke, at valget af den fremgangsmåde, som allerede her er kaldt utraditionel, skyldes, at man ligesom gerne vil have spørgsmålet ordnet bag lukkede døre i udvalget. Jeg håber altså, at der kommer oplysninger frem til folketinget om forholdet.

For en overfladisk betragtning kan det lyde bestikkende, at man må undgå det, man kalder en urimelig forskelsbehandling, men man må nok have lov til at spørge: en forskelsbehandling i forhold til hvem? Hvad er det egentlig, det hele drejer sig om? Der er, som hele folketinget tidligere har fastslået, tale om samfundsskabte værdier, som altså til dels går i private lommer i dag. Og der er derfor ingen andre end samfundet, der har krav på de værdier. Alligevel begrunder man et forslag om yderligere at begrænse den retmæssige ejers, samfundets, adkomst til dem med retfærdighedsbetragtninger. Det lyder ikke helt ri-

[Sigsgaard.]

meligt, når man erkender, at kun samfundet har krav på værdierne.

Selvfølgelig foreligger der en forskelsbehandling mellem dem, der i tide kom i byzone, og de grundspekulanter — og lovgivningen gør jo alle til grundspekulanter — der ikke kom det. Men en forskel vil aldrig kunne undgås, når man ikke konsekvent sikrer, at kun samfundet får de samfunds-skabte værdier. Det er jo foreslået, men det har man ikke villet være med til; bl.a. har VS foreslået, at udnyttelsesretten skulle overgå til det offentlige, og professor Illum, som langtfra hører til på venstrefløjens i dansk politik, har foreslået noget tilsvarende, men det har man ikke villet være med til. I øvrigt ligger det også i hele det nuværende system, at der skal være forskel, det er jo grundprincippet i jordspekulationen. Nogle er heldige og får gevinst, hvis de ligger op til en by, hvor der er en udvikling i gang, andre er ikke heldige; det er altså vilkårene. På den baggrund er det svært at se, at samfundet skulle være moralsk forpligtet til at ile de uheldige til hjælp. Så meget mindre som virkningerne af frigørelsesafgiftsloven i forvejen ligger et stykke ude i fremtiden; der er som bekendt udlagt areal til ca. 30 års byvækst.

Skal man tale om forskelsbehandling og urimeligheder, så synes jeg, det er meget mere nærliggende at se på, hvordan lovforslaget forholder sig til finanspolitikken. Her synes jeg at modsætningen — og navnlig for tiden — er ganske grel. Hvis det drejer sig om arbejdsfri indtægter, så må man endelig passe på, at ingen skal føle sig snydt — endda for noget, som de intet som helst krav har på. Men i lønindtægter gør det ikke noget, at man gør et kraftigt indhug, ganske uanset at man derved ændrer de forudsætninger, hvorunder lønftaler og overenskomster er indgået. Dette synes jeg kun kan kaldes forskelsbehandling og urimeligt, når det drejer sig om arbejdsindkomster, og så synes jeg endda, at det er ganske milde ord, jeg her har anvendt.

Selvfølgelig kan man ikke komme med en endelig vurdering, når ikke man kender det ændringsforslag, der kommer frem i udvalget, men jeg henstiller altså, at oplysningerne om baggrunden for det kommer til

hele folketingets kendskab, sådan at vi senere kan tage en klarere stilling til det.

Finansministeren (Poul Møller): Jeg vil gerne takke samtlige ordførere for den villige behandling af dette lille lovforslag. Jeg er enig med hr. Grübaum og hr. Gert Petersen i, at det er en utraditionel og måske betænkelig fremgangsmåde at bebude et ændringsforslag stillet under udvalgsbehandlingen, som ikke er med i det forslag, som kommer til første behandling. Når vi har valgt denne fremgangsmåde, er det, fordi ikrafttrædelsen af frigørelsesafgiften hænger sammen med ikrafttrædelsen af planlægningsloven, som jo er trådt i kraft 1. januar, men det er formentlig almindelig bekendt, at landet endnu ikke er endeligt opdelt i byzoner og landzoner, og at planlægningen derfor ikke er tilendebragt. At boligministeriet under planlægningen vil komme til at møde en række problemer, som har sammenhæng med frigørelsesafgiften, er ligeledes klart. Da man endnu ikke har tilstrækkelige erfaringer i boligministeriet for, hvor problemerne kommer til at ligge, ud over det eksempel, der er nævnt i fremsættelsestalen, har jeg ment det rigtigt nu at komme med dette lille lovforslag, og at vi så under udvalgsarbejdet kan se på de problemer, der opstår under boligministeriets gennemgang af hele landets inddeling i by- og landzoner.

Det er en utraditionel fremgangsmåde, men med de nye bestemmelser, der gælder nu for folketingets arbejde i udvalg, hvor alle ministerredegørelser og alle forslag med det samme kommer til pressens kundskab, vil hr. Sigsgaard jo også med det samme blive bekendt med de bevæggrunde og de synspunkter, der ligger bag det, som jeg eventuelt under udvalgsbehandlingen vil fremsætte som ændringsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven. (Offentlige institutioners afgiftsmæssige stilling).

(Lovforslaget (nr. 117) findes i tillæg A. sp. 2057, fremsættelsen i tidenden sp. 2649).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Egon Jensen: Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger om det fremsatte lovforslag. Det har jo været sådan, at kommunerne de sidste 2½ år har levet i stor usikkerhed med hensyn til deres momsregistrering, om de var momspligtige eller ej, og derfor hilser vi med tilfredshed, at finansministeren har fremsat et lovforslag, der bl. a. ophæver den såkaldte afsmitningsregel. Det synes vi er godt, for det betyder, at blot det forhold, at en kommune leverer varer til andre end kommunen selv, ikke betyder, at den bliver afgiftspligtig.

Vi er også tilfreds med, at samejemomsen ophæves. Det betyder i hvert fald, at man inden for den kommunale administration er i stand til at tilrettelægge en rationel arbejdsgang, idet man ikke længere, når flere kommuner ejer en eller anden virksomhed, bliver momset og derfor vil afstå derfra.

Kommunerne får jo pengene tilbage, men jeg er enig med finansministeren i, at hvis man tilbagebetaler den moms, som kommunerne skal betale af den omsætning, der ligger uden for kommunens virksomhed, så ville man gøre ordningen illusorisk. Derfor er det rimeligt, at samtlige kommuner får andel i disse penge.

Finansministeren foreslår, at der nedsættes et afgiftsnævn. Jeg håber, at dette afgiftsnævn ikke bare generelt siger, at man skal momse for at skabe en lighed og retfærdighed over for det private erhvervsliv. Jeg har en fornemmelse af, at dette afgiftsnævn vil se meget realistisk på tingene. Selv om der i visse tilfælde kan være tale om en vis konkurrence ved kommunal virksomhed, så vil man ikke ved at lægge moms på denne virksomhed opnå noget som helst andet end at fordyre den kommunale produktion.

Finansministeren foreslår også, at der i afgiftsnævnet skal være sagkyndige vedrø-

rende kommunale anliggender. Jeg vil gerne spørge finansministeren: bliver det udelukkende embedsmænd og erhvervsfolk, eller er det sådan, at man i dette nævn også f. eks. kan få repræsentanter for den nye kommunale landssammenslutning, som nu ser dagens lys?

I øvrigt har vi noteret, at kommunerne er enige med erhvervslivet om de foreslåede ændringer, og det er vi tilfreds med. Vi er glade for, at de 2½ års usikkerhed nu er afløst af en forholdsvis sikkerhed med hensyn til kommunernes momsmæssige placering.

Erik Hanson (Vejle amt): Det konservative folkeparti kan anbefale de af finansministeren foreslåede ændringer af merværdiafgiftsloven, ændringer, der udelukkende vedrører offentlige forsyningsvirksomheder.

Ved lovrevisionen i sidste folketingssamling var alle partier enige om, at spørgsmålet om kommunernes afgiftsmæssige stilling blev udskudt til denne samling. Dengang havde man to forslag til behandling i udvalget, et forslag A og et forslag B, der var udarbejdet af embedsmænd i finansministeriet og af kommunale organisationer. Man blev enig om at bede finansministeren nedsætte et nyt snævert udvalg i den anledning til at komme med et nyt oplæg, et udvalg, hvori også erhvervslivet var repræsenteret. Erhvervslivet må naturligt have en interesse i, at konkurrencevilkårene mellem kommunerne og erhvervsvirksomheder er så ensartede som muligt i afgiftsmæssig henseende. Udvalgets betænkning, der blev afgivet den 2. december 1969, var enstemmig og har dannet grundlag for de foreslåede ændringer.

Der har hidtil været en del uklarehed om kommunernes afgiftspligt. Hovedindholdet af de foreslåede ændringer er, at afsmitningsreglen for kommunernes vedkommende forsvinder. Det samme gælder den såkaldte samejemoms. Lovforslaget klargør, at alene leverance mod betaling til andre end den pågældende institution skal afgiftsberigtiges, en klarhed, man hidtil har savnet. Dog kan der i visse tilfælde pålægges kommunen at svare afgift af varer og ydelser, som var udtaget til eget forbrug.

Vi finder det rigtigt, at momsnet, når det skal behandle sager, der vedrører kom-